

De gulden, die
in het laantje lag

J.L. SCHOOLLAND

**DE GULDEN,
DIE IN HET LAANTJE LAG**

J. L. SCHOOLLAND

DE GULDEN,
DIE IN HET LAANTJE LAG

Illustraties van Nans van Leeuwen

G. F. CALLENBACH N.V. - UITGEVER - NIJKERK

1. GROOTVADER VINDT IETS

Het is reeds avond. De lucht is rood. De zon gaat onder.
Het is stil in het laantje. Alleen de blaadjes van de populieren trillen. 't Is net of ze samen fluisteren. Zonder ophouden.
En de kikkers in de sloot kwaken. Ze kwaken hun slaapliedje.
„Wok! Wok! Kwak! Kwak!” klinkt het. „Wok! Wok!”
Aan het eind van dat stille laantje staat een huisje. Het is oud en klein. De deur gaat open. Een man stapt naar buiten. Een oude man.

Grootvader Brouwer gaat een wandelingetje maken. Zijn gewone avondwandelingetje. Hij loopt langzaam en houdt zijn hoofd gebogen.

Plotseling staat grootvader stil. Wat ligt daar op de grond? Iets blinkends? Is het geld? Ligt daar . . . een . . . gulden?

Grootvader bukt zich. Hij is stijf en stram. Daarom steunt hij: „Eh . . . eh.” Bukken valt niet mee voor een oude man.
„Eh . . . eh.”

Ja, hoor. 't Is een gulden. Een blinkende, zilveren gulden.

Grootvader is heel verbaasd. Van wie is die gulden? Wie heeft er in zijn laantje een gulden verloren?

De bakker, die brood heeft gebracht vanmorgen? Maar de bakker bewaart zijn geld in een grote, bruine, leren beurs. Die beurs heeft een stevige knip.

Wie dan?

Vanmorgen is ook de dominee bij grootvader geweest. Heeft de dominee soms de gulden verloren? Heeft hij misschien een gat in zijn portemonnaie? En een gat in zijn broekzak?

Nee, nee. Grootvader Brouwer schudt zijn hoofd. Nee, nee, dat kan toch niet.

Aan het wegje staat maar één huisje. Mij'n huisje, denkt grootvader. En niemand anders dan de dominee en de bakker zijn vandaag bij mij geweest. Vreemd is het. Heel vreemd.

Als grootvader op de weg komt, steekt hij de gulden in zijn zak. Wat zal ik er mee doen? Zal ik hem aan de agent van het dorp geven? En wat zal die er dan mee doen? Zal de agent hem aan de burgemeester geven?

Grootvader vindt dat wel een beetje raar. Maar grootvader is heel eerlijk. Hij houdt er niet van om geld, dat niet van hem is, in zijn zak te houden. Ook niet, al heeft hij het eerlijk gevonden.

Ik zal maar eens gaan vragen of de bureu geld verloren hebben, besluit hij.

Hij wandelt naar de boerderij van boer Snoek.

Maar boer Snoek is geen gulden kwijt.

„Nee, Brouwer, ik mis geen gulden. Maar ik wil graag een kopje koffie missen. Drinkt u een kopje mee?”

Grootvader bedankt vriendelijk. Hij heeft nu geen tijd. Eerst wil hij nog naar de andere bureu.

Doch boer Jansen heeft ook geen gulden verloren. En buurman Kors ook niet.

Als grootvader het erf over stapt van buurman Kors, slaat juist de dorpsklok. Grootvader staat stil. En telt de slagen.

Eén, twee, drie, vier, vijf, zes, zeven, acht. . . . negen uur.

Negen uur al. Ja, nu gaat grootvader niet verder vragen. Hij loopt weer naar zijn huisje toe.

In het water langs de weg zwemt een vogel. Grootvader staat even stil.

De vogel heeft donkerbruine veren. En een gele snavel. Op die snavel zit een prachtige, rode vlek.

Een waterhoentje, weet grootvader. Kijk hem eens happen. 't Beestje heeft zeker honger. Gelukkig dat er muggen en larven genoeg zijn.

Plotseling schiet het waterhoentje het riet in.

„Juist,” knikt grootvader. „Ga nu maar slapen, jongen. 't Is voor jou ook tijd. Net zo goed als voor mij.”

Als grootvader thuis is, stopt hij de gulden in een gebloemd kommetje. Hij zet het kommetje in de keukenkast. Daar staat het veilig.

2. AGENT VOS

Nu is het ochtend. De zon schijnt vrolijk in de dorpsstraat. Agent Vos loopt met langzame stappen.

„Stap, stap,” doen zijn grote schoenen. „Stap, stap.”

De agent kijkt naar links en naar rechts. Zijn er ook kwa-jongens, die ondeugende dingen doen? Kwade rakkers, die boze streken willen uithalen?

Nee. De jongens zitten braaf in school te leren. En in de dorpsstraat is het stil.

Het dienstmeisje van de burgemeester wast de vele ramen van het grote huis.

De dikke slager staat voor zijn winkeldeur en maakt een praatje met zijn knecht.

De fietsenmaker plakt een band. En Teddie, de hond, ligt voor de werkplaats. Met zijn kopje op de voorpoten kijkt hij slaperig naar zijn baas.

Nee, er gebeuren geen verkeerde dingen in de dorpsstraat.

De agent gaat een hoek om. „Stap, stap,” klinken zijn voetstappen in de dwarsstraat.

In die dwarsstraat loopt een oude man. Hij is een beetje stijf en stram. Hij houdt zijn hoofd gebogen.

Stap, stap, klinkt het nu dichtbij.

Dan kijkt grootvader Brouwer plotseling op.

„O agent,” zegt hij tevreden. „Ik moest u juist hebben.”

„Hebt u kwaad gedaan?” vraagt de agent bars. En hij zet grote ogen op.

Grootvader lacht.

„Ik heb wat gevonden,” vertelt hij. „Geld.”

„Veel?” vraagt de agent. „Tien gulden. Honderd gulden?”

Uit zijn broekzak haalt grootvader de blinkende gulden.

„Die lag in mijn laantje, agent.”

Agent Vos bekijkt de gulden. En hij kijkt nu heel gewichtig.

„Een gulden,” mompelt hij. „Een zilveren gulden. Waar vond u die?” vraagt hij.

„In mijn laantje. Het laantje met de peppels,” antwoordt de oude man.

„Hoe laat?”

Grootvader moet even denken.

„Zo tegen een uur of negen 's avonds.”

„Zo. Hm. Hm.”

De agent denkt na. Lang en diep.

Na een poosje zegt hij: „Bewaart u die gulden maar. Als iemand er om vraagt, stuur ik die naar u. En . . . ik zal mijn

oor goed te luisteren leggen of iemand ook geld verloren heeft. Ha, ha. Ik zal goed opletten, hoor! Doet u dat ook?"

„Ha, ha,” lacht grootvader. „Ja, agent, ik zal mijn oor ook goed te luisteren leggen. Dag, agent.”

„Dag, Brouwer.”

De agent slaat deftig aan. Grootvader tikt even aan zijn zwarte pet. Agent Vos loopt weer door.

Stap, stap, klinkt het in de dwarsstraat. Stap, stap.

Grootvader loopt ook verder. Hij wandelt naar het kerkplein. Op het kerkplein staat een grote boom. Een prachtige, oude kastanjeboom. Hij heeft brede bladeren. Elk blad heeft weer zeven kleine blaadjes. Die blaadjes zijn van boven breed. En van onderen smal. De randen hebben kleine tandjes. Onder die reus staat een bank. Daarop gaat grootvader zitten. Het is nog vroeg. Het duurt nog lang voor de school uitgaat. Het duurt nog lang voor Beppie komt.

3. BEPPIE

Nu ligt de gulden weer in het gebloemde kommetje. Veilig in de keukenkast van het oude huisje. En niemand weet van wie die gulden is. Grootvader Brouwer weet het niet. Agent Vos weet het niet.

Heeft dan niemand van het dorp een gulden verloren? Is niemand een blinkende, zilveren gulden kwijt? Waar woonde die gulden dan toch vroeger? In een grote, leren beurs? Of in een deftige portemonnaie? Of in een oud, versleten tasje misschien?

Nee, hoor. Mis, hoor. Die gulden woonde niet in een grote

beurs. Ook niet in een portemonnaie. En ook niet in een tasje. Weet je waar die gulden vroeger was? Die gulden zat in . . . de buik van een . . . varken.

Van een dik, groen spaarvarken!

Beppie Brouwer was jarig geweest. Dinsdag was ze acht jaar geworden. En van grootvader had ze een blinkende, zilveren gulden gekregen. Van moeder had ze het groene spaarvarken gehad. En toen had vader gezegd: „Beppie, de gulden van grootvader stop ik in het varken. Anders heeft hij zo'n lege buik. En met een lege buik kan hij niet vrolijk knorren. Nu wel. Luister maar.”

Vader had de gulden in de gleuf van de dikke, vette varkensrug laten glijden en toen het varken hard heen en weer geschud.

Ja, dat was leuk. Net of er muziek in de buik van die dikkerd zat.

Moeder zette het varken weg. Op de bovenste plank van de kamerkast.

Moeder zei: „Er niet aankomen, Bep.”

Grootvader had beloofd: „Bepie, nu krijg je ieder jaar zo'n mooie gulden van me met je verjaardag.”

Dat vindt Beppie fijn. Maar die doos met flikken, die ze ook van

grootvader heeft gekregen, vindt ze toch eigenlijk nog een veel fijner cadeautje.

En daarom vraagt ze: „Ook zo'n doos met flikken, grootvader?”

Grootvader lacht. „Goed, hoor. Ook een doos met flikjes!”

Toen had moeder thee geschonken. En vader had op lekkere koeken getracteerd. Toen was het echt feest geweest.

De volgende dag had moeder gezegd: „Beppie, ik moet een boodschap doen. Ver weg. Jij kunt niet mee. Jij moet thuis blijven. Het is woensdagmiddag. Je hoeft niet naar school. Jij moet op het huis passen. Dat kun je best.”

„Best,” had Beppie geknikt.

„Hier staat een schoteltje met koekjes,” zei moeder. „Die mag jij opeten. Je kunt ook al een beetje breien. Je bent begonnen met een pannelap. Brei daar maar verder aan. Dat kun je best.”

„Best,” had Beppie weer geknikt.

„En hier zijn ook nog pinda's. Allemaal voor jou. Je mag er mee spelen. Je mag ze ook opeten.”

„Opeten,” zei Beppie vlug.

„Goed. Dag, kind. Dag, Bep.”

Moeder was weggegaan. Bij de deur had ze zich nog even omgedraaid.

„Het is nu twee uur. Om vijf uur ben ik weer terug, hoor. Nergens aankomen. En niet weglopen, hoor.”

Beppie had moeder nagewuifd. Toen was ze gaan breien. Wel twee, drie pennen. Maar breien was toch eigenlijk wel erg saai.

Wacht, ze weet wat. Ze weet iets leuks.

Eerst een steek breien. Dan een biskwietje opeten. Nu weer een steek breien. Weer een koekje opeten. Zo is breien helemaal niet saai. Zo is breien heel leuk! Heel prettig! Maar . . . bij de achtste steek waren alle koekjes al op. Het schoteltje was . . . leeg. Toen legde Beppie de pannelap maar weg. Want nu was er geen aardigheid meer aan.

4. O, VRESELIJK!

Wat zal ik nu gaan doen? denkt Beppie.
Ze kijkt eens naar de pinda's. Even tellen hoeveel er van die lekkere dingetjes zijn.
Vier en twintig.
Opeten? Of er mee gaan spelen?
O, nu weet Beppie al weer iets leuks. Haar ogen glinsteren. Haar wangen worden rood.
Die apenootjes zijn beesten. Biggetjes. De keukentafel is het weiland. En de keukenvloer is de sloot, die om het weiland is. En de grootste apenoot is de moeder van de biggetjes.
O nee, nee. Ze weet nog iets mooiers.
Op haar tenen sluipt Beppie de gang door. De kamer in. Voor de kamerkast blijft ze staan. Zacht doet ze de deur open. Kijk, bovenin staat het varken. Dat is een echte biggetjesmoeder. Beppie klautert op een stoel. Ze kan er net bij! O, wat gaat ze nu fijn spelen.
Het dikke, groene varken loopt knorrend door het weiland. „Knor, knor,” knort Beppie. „Knor, knor, knor.”

Ze laat het varken grote sprongen maken. De vier en twintig biggetjes moeten draven.

„Vooruit, jullie,” roept Beppie. „Vooruit, biggen.”

Met haar ene hand laat ze het varken springen. Met haar andere hand doet ze de biggetjes hollen. Haar ogen schitteren

van pret. Ze schaterlacht. Al wilder, al woester hollen en draven de biggetjes. Een paar rollen in de sloot.

„Harder, biggen!” roept Beppie. „Kun je niet harder. Vooruit, dan allemaal in de sloot. Voor je straf.”

Met één grote zwaai jaagt Beppie de dieren de sloot in.

O, vreselijk. Ook het moedervarken krijgt, per ongeluk, een

harde tik. Ook het moedervarken. . . . valt. . . . in de sloot.
„Krik, krak,” kreunt het. „Krak,” zegt het nog even. En dan
ligt het in veel stukken op de keukenvloer.

Uit de buik rolt iets. Iets blinkends. De gulden van grootvader.

Beppie is vuurrood geworden van de schrik. Haar hartje bonst. Haar lip trilt. Grote tranen springen in haar ogen.

Het varken, het spaarvarken is kapot. O! O!

Ze raapt de scherven op en stopt ze vlug in de zak van haar jurkje. De gulden ligt onder de stoel. Gauw oprapen.

Met de gulden stijf in haar hand staat ze in de stille keuken.

Als moeder dit eens wist. En vader. Het mooie, nieuwe spaarvarken nu al stuk.

En wat moet ze met de gulden van grootvader? Verstoppem?

Waar? In de keukenkast? Bij de borden? Nee, want dan zal moeder hem vast vinden. En dat mag niet. Moeder mag hier niets van weten. Moeder zal dan immers zo boos zijn.

5. DOMME BEPPIE

Bedrukt zit Bep op de keukenstoel. Grote tranen glinsteren aan haar oogleden.

Moeder mag de gulden niet vinden. Ze moet hem verstoppem.

Waar? In haar slaapkamertje? Op haar tenen loopt ze de trap op. Het slaapkamertje is maar klein.

Nergens ziet ze een plaatsje, waar moeder de gulden niet zal kunnen vinden. Ze loopt de trap weer af. En dan staat ze plotseling stil.

Ja, dat doet ze. Ze gaat naar grootvader. Beppie gaat de gul

den weer aan hem teruggeven. Grootvader kan hem wel bewaren. Tot ze weer jarig is.

Aan grootvader durft Beppie ook wel vertellen wat er gebeurd is. Hij is nooit boos op haar. Nooit.

Eerst de pinda's oprapen. Vlug grabbelt ze de apenootjes bij elkaar en legt ze op de tafel. De gulden stopt ze in haar zak bij de scherven. Stijf houdt ze haar handje er op.

Dan sluipt ze de keuken uit. Het tuintje door. De weg op. Naar grootvader.

Domme Beppie. Laat die gulden toch op de tafel liggen. En vertel alles eerlijk aan moeder als ze thuiskomt. Dat moet.

Zo hoort het. O Bep, wat ben je dom. Wat doe je nu toch verkeerd.

Je denkt dat niemand je ziet. Maar Eén heeft het toch gezien. De Here ziet alles. Ook dat je nu een dom, ondeugend meisje bent.

6. HET WITTE BEEST

Er draaft een meisje over de stille dorpsstraat. Haar rechterhandje houdt ze stijf op haar jurk. Ze holt de fietsenmaker voorbij. Teddie, de hond, komt blaffend aanstormen. „Waf, waf. Mag ik met je mee? Ga je met me spelen? Ik verveel me een beetje. Ik zie helemaal geen vriendjes vanmiddag. Waf... Waf!”

Beppie geeft een gil van schrik. Ze is bang voor honden.

„Hier, Ted,” roept de fietsenmaker lachend. „Gauw. Liggen.

— Je moet niet zo bang voor hem zijn,” zegt de fietsenmaker.

„Hij doet niets. Hij wil alleen maar spelen.”

Beppie draaft weer verder. De slager voorbij. Het huis met al die ramen voorbij. De dwarsstraat in. De dwarsstraat uit. De

overweg over. Daar is de weg al, waarlangs de boerderijen staan. Nu is ze gauw bij het laantje, waar grootvader woont.

Het laantje met de fluisterende bomen ligt er heel stil.

Aan het einde staat grootvaders huisje. De zon blikkert op de kleine ruitjes.

Maar plotseling is dat stille laantje niet stil meer. Er springt iets recht op Beppie af. Iets wits. O, Beppie staat stijf van schrik. Weer een beest. Een wit beest.

Een klein, speels geitje huppelt naar Beppie toe. Het snuffelt aan haar jurkje. Aan haar schoentjes. Het drukt zijn kopje tegen haar beentjes.

„O nee,” huilt Beppie. „Ga weg. Ga weg, eng beest.”

Ze bibbert. Ze slaat beide handen voor haar ogen. Ze durft niet langs het beest. Maar ze moet. Ze moet naar grootvader toe.

O! Ze neemt een vreselijk grote sprong. Langs de geit. Bijna valt ze. Ze durft niet meer omzien. Met een bonzend hartje holt Beppie door. Komt de geit haar achterna?

Maar het geitje is ook geschrokken van dat vreemde, dat wilde. Het springt vlug over de sloot. Het weiland in. Zijn mal, klein wipstaartje staat recht overeind van de schrik.

7. WAAR IS DE GULDEN?

De deur van grootvaders huisje is dicht. Beppie klopt er tegen. Haar knokkels doen er pijn van.

De deur blijft dicht. Stijf gesloten. Nu tikt ze op de ruiten. Maar grootvader zit niet voor het raam. Hij komt ook niet voor het raam kijken.

Slaapt grootvader? Of is grootvader niet thuis?

Wat zal ze nu doen? Zal ze de gulden maar in het hoekje van de vensterbank leggen? Daar ligt ook wel eens de sleutel als grootvader even weg is. Nu ligt de sleutel er niet. Grootvader blijft dus zeker lang weg.

Dan wil ze de gulden in het hoekje leggen. Beppie grabbelt in haar zak. Een paar scherven rollen op de grond. Nog een paar. Geen. . . . gulden!

Wat? O, wat is dat? Is de gulden niet meer in de zak? Is de gulden weg?

Beppie's ogen worden groot van bangheid. Ze keert de zak van haar jurkje om. Er vallen nog meer scherven uit. Maar geen gulden.

O, 't is vreselijk. De gulden is weg. Ze heeft.... de gulden.... verloren.

De gulden. . . . van grootvader. Beppie beeft van bangheid. Ze zoekt op de grond. Er liggen alleen maar groene scherven. Dan. . . . in het stille laantje hoort ze plotseling de torenklok slaan. Een, twee, drie, vier, vijf, telt ze. Vijf uur. Om vijf uur komt moeder thuis. En zij, Beppie, moest op het huis passen. O, en nu is zij er niet. Gauw naar huis. Gauw!

Ze vliegt het laantje door. De weg op. De overweg over. Het dorp door. Het tuintje in. Even gluren door een kiertje van het keukengordijn. O, gelukkig, moeder is niet in de keuken. Moeder is zeker nog niet thuis.

Hijgend zit ze op de keukenstoel. Heel langzaam gaat ze de pinda's opeten. Ze proeft er niets van. Ze is veel te verdrietig. Veel te bang.

Het mooie spaarvarken is stuk.
En de blinkende gulden is weg.
Alles is naar.

8. AVOND

Het is avond. Beppie ligt op haar knietjes voor haar bedje. Ze vouwt haar handen en doet stijf haar ogen dicht. Ze bidt:

„'k Sluit mijn oogjes, vouw mijn handjes,
buig mijn knietjes voor U neer.
Trouwe Vader in de Hoge,
Zie op mij in liefde neer!
Leer mij vroeg uw kind te worden;
neem mij aan, schoon jong en klein;
laat mij van uw grote kudde
toch een heel klein schaapje zijn!
Amen.”

Na haar gebedje mag ze altijd nog een eigen gebedje opzeggen. Dat heeft moeder haar geleerd. Maar vanavond durft ze het niet. Ze is bang.

Gauw kruipt ze onder de dekens. Stijf doet ze haar ogen dicht. Ze wil slapen. Niet meer denken aan de kapotte spaarpot. Aan de verloren gulden. En aan moeder, die ze voor-gejokt heeft.

Moeder was pas om halfzes thuisgekomen. Ze had een grote appel voor Beppie meegebracht.

Moeder had gevraagd: „Heb je goed op het huis gepast?”

„Ja, moeder,” had ze gejokt.

„Je bent een flink kind geweest,” had moeder geprezen.

O, als Beppie daaraan denkt. Haar wangen worden warm. Nog dieper kruipt ze onder de dekens. 't Helpt niet. Ze kan niet slapen. Ze heeft kwaad gedaan. Moeder weet het niet. Vader en grootvader ook niet. Maar de Here weet het wel. De Here heeft alles gezien. Daar wordt Beppie nog banger van. Ze stopt haar warme gezicht in het kussen. Er glinsteren twee dikke tranen in haar ogen.

Die tranen maken haar kussen nat.

Als moeder een poosje later eens komt kijken, ziet ze haar kindje op haar buik liggen slapen. Haar neusje helemaal gedrukt in het kussen.

Moeder moet er om glimlachen. Voorzichtig legt ze Beppie weer goed.

„Zo, nu kun je rustig slapen,” zegt moeder zacht.

„Mal kind, wie gaat er nu op zijn buik liggen met z'n neus in het kussen?”

Maar moeder weet ook niets van Beppie's grote verdriet. Niets van haar ongehoorzaamheid. Ook niets van de lege plaats in de kamerkast.

9. DE MEESTER VERTELT

't Is heel stil in het schoollokaal. De juffrouw heeft eerst uit de Bijbel verteld. Nu moeten de kinderen sommen maken. Beppie zit ook ijverig te rekenen. Ze houdt haar hoofd gebogen. De sommen zijn moeilijk. En er staan twee grote rijen op het bord.

De juffrouw heeft gezegd: „Goed je best doen. Nergens anders aan denken, hoor.”

Nergens anders aan denken. Beppie vindt dat heel moeilijk. Heel erg moeilijk.

Nu zit de juffrouw op de hoge stoel achter de lessenaar. Ze kijkt naar al die gebogen hoofden.

Goed zo, denkt juf. Zo hoort het. In school moet je flink leren. Straks mag je weer spelen.

„Stap, stap,” klinkt het in de lange gang. De deur van de klas gaat open. Het hoofd van de school komt binnen. Hij zegt iets tegen de juffrouw.

Juf knikt.

„Kinderen,” zegt ze, „leggen jullie je penhouders in de bakjes. En ga maar luisteren naar wat de meester te vertellen heeft.”

Geert-Jaap zit voor Beppie. Hij gaat gauw mooi zitten. Dan gaat Beppie ook vlug netjes zitten.

„Kinderen,” begint de meester, „ik heb hier papieren zakjes. Jullie krijgt er straks ieder één. Je neemt het zakje leeg mee naar huis. Maar vanmiddag, als je het aan de juffrouw geeft, moet er wat inzitten. En weet je wel wat?”

Nee, dat weten de kinderen niet.

„Geld,” lacht de meester. „Een dubbeltje. Of een kwartje. Of een briefje van tien gulden.”

„Ha, ha,” lachen de kinderen. „Een briefje van tien gulden.”
„En nu zal ik jullie eens vertellen waarvoor dat geld gebruikt wordt. Luister maar goed.

In een ver land, hier een heel eind vandaan, wonen bruine mensen. Zij hadden nog nooit van de Here Jezus gehoord. Zij wisten niet, dat de Heiland ook hun Verlosser is. De Verlosser van zondaren.

Toen kwamen er blanke mannen. Zendingen noemen wij hen. Die zendingen gingen van de Here Jezus vertellen. Dat Hij aan het kruis is gestorven voor alle mensen. Opdat die mensen zalig zouden worden.

Die zendingen zorgden er ook voor, dat er kerken en scholen gebouwd werden.

Nu begrijpen jullie wel, dat daar veel geld voor nodig is. Die bruine mensen hebben niet veel geld. De zendingen krijgen het van de christenen uit ons land.

Nu is er in dat warme, verre land één school, die er heel lelijk uitziet. In het dak zijn grote gaten. Als het regent, moeten de kinderen vlug de school uitgaan en ergens anders een droog plaatsje zoeken. Want als ze in de school blijven, worden ze drijfnat. Ze kunnen niet met een paraplu op in de bank zitten.”

Nee, dat begrijpen de kinderen best.

„En die jongens en meisjes kunnen ook hun lei niet boven hun hoofd houden om een beetje droog te blijven,” gaat de meester verder. „Want die veertig kinderen hebben samen maar één lei. En daarom vragen nu de zendingen om geld. Om een flink dak op die school te kunnen maken. En om leien te kopen.

Als jullie nu straks thuiskomt, vraag dan maar aan vader of

moeder of je wat geld mee mag brengen. En kijk ook maar eens goed in je spaarpot.”

De kinderen krijgen ieder een bruin zakje. En een wit papiertje.

„Die witte briefjes geef je maar aan je ouders,” zegt de meester nog. „Daar staat op te lezen, dat er vanavond in de kerk een film vertoond wordt over de zending. Jullie mogen er ook wel heengaan.”

De meester loopt nu vlug de klas uit. En de kinderen gaan weer verder met hun sommen.

10. GEERT-JAAP GEEFT EEN GULDEN

„Ik geef een gulden,” roept Geert-Jaap, als hij om twaalf uur op het schoolplein staat. „Hoeveel geef jij?”

Beppie weet het niet.

„Een gulden uit mijn spaarpot,” zegt Geert-Jaap. En dan vliegt hij weg. Naar zijn vriendjes toe.

Beppie heeft een erge kleur gekregen.

„Een gulden uit mijn spaarpot,” zei Geert-Jaap. Beppie kijkt hem na.

Geert-Jaap heeft wel een spaarpot. Gisteren had ik er ook nog één, denkt Beppie ongelukkig. Had ik hem maar niet uit de kast gehaald. Dan had ik nu ook een gulden kunnen geven. O, wat is alles toch naar.

Ze durft moeder het zakje ook niet te geven. Want dan zegt moeder misschien. . . . Beppie durft niet verder te denken.

Met haar hoofd gebogen loopt ze langzaam het speelplein

over. In de hoek is een diepe kuil. Schuw kijkt ze om zich heen.

Zal ze . . . zal ze . . . daar het zakje maar in gooien? Dan is het weg.

Even bukt ze zich. Dan loopt ze vlug verder. Nu heeft Beppie nog maar alleen het witte papiertje in haar hand.

11. BEPPIE HEEFT HAAST

In de dorpsstraat loopt grootvader. Hij wandelt in het zonnetje. Kijk, grootvader ziet zijn kleinkind. Hij glimlacht. Vrolijk groet hij: „Dag, Beppie. Dag, kind.”

Beppie schrikt verschrikkelijk. O grootvader.

„Heb je goed je best gedaan op school?” vraagt grootvader.

„Ja, grootvader.”

„Flink,” zegt grootvader blij. „En wat heb je daar voor een briefje?”

Grootvader Brouwer bukt zich. Dan zet hij zijn bril op. Langzaam leest hij het papiertje.

„Om halfzeven. In de kerk,” leest hij hardop.

„Nou, daar ga ik ook heen, Bep. Zeg maar aan moeder, dat ik vanavond ook naar de kerk ga, hoor.”

Beppie knikt. „Ja, grootvader.”

„Niet vergeten,” zegt grootvader.

Maar Beppie is al weg. Grootvader kijkt haar een beetje verbaasd na. Wat heeft zijn kleinkind een haast vanmorgen. Waarom vertelt ze hem niet iets van wat er gebeurd is in school?

Grootvader schudt zijn hoofd en loopt weer verder.

Op het kerkplein staat agent Vos.

„Dag, agent,” groet grootvader.

„Dag, Brouwer.”

„Heeft er nog iemand om de gulden gevraagd?”

„Niemand, Brouwer.”

„Dat is vreemd, agent.”

„Ja, heel vreemd. Maar ik zal mijn oor goed te luisteren leggen, hoor.” De agent lacht.

Grootvader lacht ook.

De torenklok slaat. Halféén, ziet grootvader.

Grootvader stapt weer naar zijn huisje. Het is tijd om te gaan eten. Zijn gezicht staat nu niet vrolijk meer.

Vroeger zat grootmoeder altijd al te wachten met het eten. Maar grootmoeder is gestorven. Zij heeft de Here Jezus heel liefgehad.

Grootvader Brouwer weet dat goed. Hij weet ook, dat grootmoeder het nu veel heerlijker heeft dan bij hem.

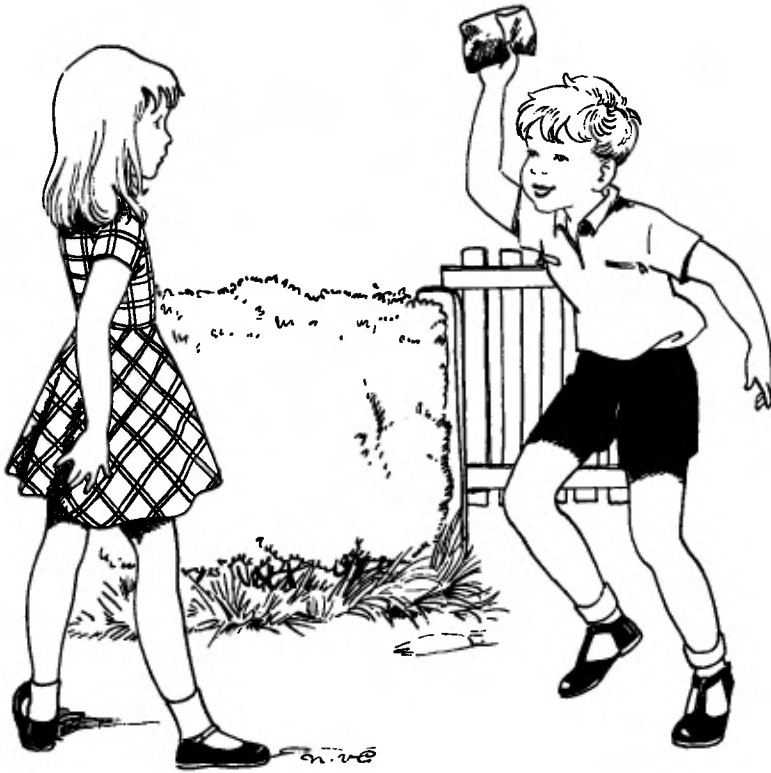
Maar toch is grootvader vaak heel verdrietig. Het eten smaakt niet lekker, nu hij zo alleen aan de tafel zit.

12. MET LEGE HANDEN

Bepie loopt langzaam naar school. Ze heeft moeder niets verteld van het zakje. Moeder heeft wel het briefje gelezen en gezegd: „Ja, hoor, daar gaan wij vanavond heen. Jij mag ook mee, Bep.”

Geert-Jaap komt aanhuppelen. Hij zwaait met het bruine zakje.

„Een gulden!” roept hij. „Uit mijn spaarpot. Hoeveel geef jij?
Waar is jouw zakje?”

Beppie krijgt een kleur. Ze kijkt even naar haar lege handen.
Dan holt ze plotseling weg.

Verbaasd kijkt Geert-Jaap haar na. Dan huppelt hij weer
vrolijk verder.

Ieder kind heeft zijn zakje aan de juffrouw gegeven.

Iedereen?

Eén meisje niet. Dat meisje zit stil in de bank. Ze durft niet
kijken naar het tafeltje, waarop al die zakjes liggen.

Als de juffrouw gebeden heeft, zegt ze: „Nu ga ik even de zakjes tellen, kinderen.”

En dan telt juf: „Eén, twee, drie, vier. . . . acht en dertig. Nu ga ik jullie neuzen tellen. Eén, twee, drie, vier. . . . negen en dertig.”

Vreemd, denkt de juffrouw.

Negen en dertig kinderen. Acht en dertig zakjes.

Misschien heeft één kind vergeten het zakje mee te brengen.

Maar als juf dat vraagt, steekt niemand zijn vinger op. Beppie steekt ook haar vinger niet op. Ze ziet vuurrood. En haar hartje bonst. Ze kijkt strak naar de rug van Geert-Jaap.

„Als een kind het soms vergeten heeft,” zegt de juffrouw langzaam, „dan moet dat kind het geld maar in de collecte doen, vanavond in de kerk. En nu gaan we gauw lezen.”

Beppie gaat erg netjes zitten. Ze krijgt twee beurten, omdat ze zo goed meeleest. Maar daar wordt ze toch niet blij van. Helemaal niet. Ze is bang. En verdrietig.

13. IN DE KERK

Nu zitten ze in de kerk. Eerst vader, dan Beppie, dan grootvader, dan moeder.

Voor de preekstoel hangt een groot, wit doek.

„Daar zie je straks de film op,” fluistert vader.

In dezelfde bank zitten ook Geert-Jaap en zijn moeder.

Geert-Jaap knikt Beppie lachend toe.

„’t Is te hopen, dat de collecte veel opbrengt,” zegt de moeder van Geert-Jaap. „Het bouwen van een nieuw dak kost veel

geld. En al die leien. De tweede klas heeft bijna twintig gulden meegebracht.”

„Welke klas?” vraagt moeder.

„De tweede.”

„Wanneer hebben ze dan geld mee moeten brengen?” vraagt moeder.

„Vanmiddag toch,” antwoordt mevrouw Maas. „De kinderen hebben toch zakjes meegekregen naar huis.”

Moeder kijkt mevrouw Maas bevreemd aan.

„Zakjes?” vraagt ze verwonderd.

„Ja, voor de zending. En ook een papiertje met de uitnodiging voor vanavond.”

„Ja,” zegt moeder, „zo'n briefje heeft Beppie ook meegebracht. Maar . . .”

Moeder zwijgt. Er komt een rimpel boven haar neus. Mevrouw Maas wil iets vragen. Maar daar klimt de dominee de trap van de preekstoel op.

Het orgel zwijgt. De dominee leest een vers voor. En dan gaan ze zingen:

Behoed uw kerk, zet uit, o God, haar palen,
zij kenn' eerlang geen grenzen meer!
Dat elk in naam van onzen Heer
de knieën voor U buig', en alle talen
Uw lof herhalen.

Beppie kent het versje niet. Maar vader, moeder en grootvader zingen uit volle borst mee.

Als het orgel niet meer speelt, gaat de zendeling spreken. Hij

heeft een bruin gezicht. Daar moet Beppie een hele poos naar kijken.

Maar als hij spreekt over de school met het dak, dat zo stuk is en over die arme, bruine kindertjes, luistert ze goed.

Dan wordt de kerk donker gemaakt. De gordijnen gaan dicht. Met open mond kijkt Beppie naar de film. Ze denkt niet meer aan het spaarvarken. Ook niet meer aan de verloren gulden. Of aan het weggegooide zakje. Ze kijkt naar die mooie film. Bruine kinderen, bijna zonder kleertjes.

Vreemde huizen. Vreemde scholen. Ook een oud, klein schooltje met een kapot dak.

„Dat is de school, waar het geld voor nodig is,” fluistert vader.

Beppie knikt. O, en zij heeft niets gegeven. Zij heeft het zakje immers weggegooid. En die arme kinderen moeten naar zo'n nare school.

Beppie's lip trilt. Vader ziet het niet. Hij kijkt en luistert.

Het is doodstil in de kerk. Alleen de stem van de zendeling spreekt zo nu en dan.

Even gluurde Geert-Jaap naar zijn schoolvriendinnetje. Zijn ogen glinsteren. Vindt Beppie de film ook zo mooi?

Maar Bep kijkt niet naar Geert-Jaap. Met een verdrietig gezichtje staart ze naar de beelden.

Plotseling gaan de gordijnen weer open. Op het witte doek is niets meer te zien.

„Jammer,” zegt Geert-Jaap hardop.

Grootvader glimlacht. Dan knikt hij. Ja, hij vindt het ook jammer, dat de film afgelopen is.

De collectezak gaat rond. Beppie krijgt van vader een kwartje. Dat mag ze in de zwart-fluwelen zak doen.

Even is ze blij, dat ze nu toch ook iets geeft voor die kindertjes. Nu zingen ze nog een lied. Het orgel speelt een poosje na. En dan schuifelen de mensen langzaam de kerk uit.

14. „HEEFT U MIJN GULDEN?”

„'t Was prachtig,” zegt grootvader, als ze buiten staan. Vader en moeder knikken.

„Gaat u mee een kopje koffie drinken?” vraagt moeder aan grootvader.

Dat wil de oude man graag. Hij neemt Beppie bij de hand. Langzaam lopen ze de dorpsstraat door.

Op de bank in het tuintje voor het huis kunnen ze net allemaal zitten. Moeder brengt de kopjes koffie. Beppie krijgt een kopje chocola. Moeder geeft er ook een koekje bij.

„Net zondag,” zegt grootvader tevreden. En hij steekt zijn pijp op.

Beppie mag de lucifer uitblazen. De grote mensen spreken over het mooie en moeilijke zendingswerk.

Grootvader zegt: „Ik hoop, dat er veel geld gegeven is vanavond.”

Ja, dat hopen vader en moeder ook.

„Het is heerlijk,” zegt grootvader, „dat nu ook die mensen kunnen horen van een almachtige Vader in de hemel, Die ons om Christus' wil heeft aangenomen. Ons, die geloven, wacht de hemel.”

Grootvader zwijgt. Hij trekt aan zijn pijpje. Even denkt hij weer aan grootmoeder. Grootmoeder, die ook in die hoge, heerlijke hemel is.

't Blijft een poosje stil op de bank. Moeder heeft een rimpel boven haar neus. Ze wil Beppie wat vragen. Maar ze zal wachten tot vader en grootvader er niet bij zijn.

Dan zegt grootvader opeens:

„Ik heb gisteren iets gevonden. Een gulden. In mijn laantje.”

Vader en moeder kijken verbaasd grootvader aan.

„Wie verliest daar nu een gulden,” zegt moeder. „Er lopen bijna nooit mensen in dat laantje. Het loopt toch dood.”

Maar dan schrikken ze alle drie. Want Beppie springt op en roept: „O grootvader, heeft u mijn gulden gevonden? Die gulden is van mij. Waar is hij? Geeft u hem gauw terug?”

Met rode wangen staat ze voor de bank. Ze houdt haar handje al op.

De grote mensen kijken met grote ogen.

„Toe dan, grootvader,” zegt Beppie ongeduldig. „Geeft u hem nu. Die gulden is van mij! Heus. Echt waar.”

Dan vraagt vader: „Heb jij een gulden verloren?”

Moeder vraagt: „Hoe kwam jij aan een gulden?”

Grootvader vraagt: „Wanneer heb jij dan een gulden verloren?”

„De gulden . . . uit mijn . . . spaarvarken,” stottert Beppie en bang kijkt ze moeder aan.

En moeder vraagt bevreemd: „De gulden uit je spaarvarken? Hoe kan dat?”

Nu slaat Beppie haar ogen neer. Ze buigt haar hoofd.

Vader legt zijn pijp op het tafeltje.

„Vertel eens alles van die gulden,” zegt hij kort.

15. BEPPIE MOET VERTELLEN

O, vreselijk. Nu moet Beppie gaan vertellen. Maar ze durft het niet. In haar ogen glinsteren grote tranen. Ze buigt haar hoofd nog dieper. Moeder gaat even het huis in. Met een boos gezicht gaat ze weer op de bank zitten.

Grootvader kijkt heel verwonderd. Wat is er toch gebeurd? Wat heeft zijn kleinkind nu toch gedaan?

„Hoor ik nog wat?” vraagt vader.

Dan snikt Beppie: „Het varken . . . was . . . gevallen. En de gulden . . . wou ik . . . naar grootvader brengen. Maar u . . . was . . . er niet, grootvader! En toen . . . was de gulden weg. En . . . het zakje . . . is . . . in de grond.”

„Ik begrijp er niets van,” bromt vader.

Grootvader vraagt: „Wanneer ben je dan bij mij geweest?”

„Toen ik op het huis moest passen,” zegt Beppie met een bibberstem.

„Gistermiddag?” vraagt moeder boos. „Ben je toen naar grootvader gelopen? Tóen! Ondeugend kind. Ik had je nog wel zo gezegd, dat je niet weg mocht gaan.”

„Kom eens hier,” gebiedt vader.

Beppie staat aan vaders knie.

„Heb je het spaarvarken uit de kast genomen?”

Beppie knikt verlegen.

„Het varken staat niet meer in de kast,” zegt moeder boos.

„Wat heb je er mee gedaan?” vraagt vader.

„Gespeeld,” fluistert Beppie. „En toen viel . . . het . . . Het is kapot. En toen . . . rolde de gulden er uit. En ik was bang. En toen . . . wou ik . . . naar grootvader. En het geitje wou me bijten,” snikt Beppie.

„Nu begrijp ik het,” roept grootvader uit. „Het geitje van boer Snoek liep zeker in het laantje. En toen ben jij weggehouden en heb je je gulden verloren in het laantje. Natuurlijk, zo is het gegaan. En ik heb jouw gulden gevonden. Ik zal hem even halen, hoor.”

Grootvader staat al op. Hij wil zijn kleindochtertje weer graag vrolijk zien.

Maar vader zegt: „Dat heeft toch helemaal geen haast, grootvader.”

Maar grootvader wil graag de gulden dadelijk gaan halen. 't Is immers Bèppie's gulden, die in het gebloemde kommetje ligt. Vader trekt grootvader aan zijn jasje.

„Gaaf u nu zitten. Zeg maar waar de gulden ligt. Dan ga ik hem wel even halen. Op de bromfiets.”

Als vader terugkomt, geeft hij de gulden aan grootvader.

Grootvader geeft de gulden weer aan Beppie.

„Asjeblijft, hier is hij weer. Oppassen dat je hem niet nog eens verliest.”

Beppie knijpt de gulden vast in haar handje. Haar gezichtje straalt. „O, dank u wel, grootvader. Dank u wel.”

Ze slaat bei haar armpjes om grootvaders hals. En ze geeft hem een zoen. Ze is zo blij. Zo heel, heel blij.

„En ga nu maar eens met mij mee,” zegt moeder kort. „Ik heb je ook nog wat te vragen. Zeg grootvader en vader maar goedenacht.”

„Welterusten, kind,” zegt grootvader vriendelijk.

„Je bent een ondeugend, dom kind geweest,” zegt vader. „Je bent me tegengevallen. Ga maar gauw met moeder mee.”

Stil loopt Beppie het tuintje door. En nog stiller gaat ze naar haar slaapkamertje.

16. BEPPIE GEEFT GRAAG

„Wat heb je met het zendingszakje gedaan?” vraagt moeder. Beppie zit op de stoel voor haar bedje. De gulden, de blinkende, zilveren gulden ligt op het kleine tafeltje.

Beppie kijkt er strak naar. Ze durft moeder niet aan te zien. Ze durft ook geen antwoord te geven. Maar moeder wacht op een antwoord.

„Antwoord me,” zegt moeder stroef.

„Weggegooid. In de kuil op. . . . de speelplaats,” antwoordt ze bang.

„Heeft de juffrouw dat niet gemerkt?”

„Nee, moeder. Ja, moeder.”

„Wat bedoel je?”

„Juf vroeg wie het vergeten had.”

„Heb jij toen je vinger opgestoken?”

„Nee, moeder.”

„Je durfde het zakje zeker niet mee naar huis te nemen,” zegt moeder.

Beppie buigt haar hoofd. Nee, dat durfde ze niet.

Moeder kijkt verdrietig voor zich.

„Je hebt geijkt. En je bent ongehoorzaam geweest. Dat is zonde. Met het doen van zonde bedroef je de Here Jezus.”

Moeder is even stil.

„En nu heb jij niets voor de zending kunnen geven. Want dat kwartje was niet van jou. Dat was van vader.”

Dan kijkt moeder ook naar de gulden. Het is een poosje heel stil in het kamertje.

„Mag ik,” vraagt Beppie zacht, „deze gulden geven aan juf? Voor die arme. . . . kindertjes?”

Moeder kijkt haar dochttertje aan.

Beppie wordt rood.

„Wil je het graag?” vraagt moeder ernstig.

„Ja, moeder, ja.”

„Goed,” zegt moeder. „Het zakje heb je weggegooid. Maar vader heeft nog wel een enveloppe. Nu kun je tenminste nog iets doen voor die kinderen. Ik ben blij, dat je de gulden er voor wilt missen. En nu gaan we samen de Here om vergeving vragen.”

Moeder neemt Beppie's handjes in de hare. En dan vraagt moeder eerbiedig om vergeving voor al het verkeerde, dat Beppie heeft gedaan. Als moeder „amen” heeft gezegd, is Beppie's hartje stil en blij.

Ze heeft zoveel verdriet gehad. Ze is zo bang geweest.

Maar nu is er niemand meer boos. En de Here weet alles. Weet ook, dat zij er zo'n spijt van heeft. Maar de Here heeft haar vergeven. En daarom kan ze nu weer rustig zijn en blij. Dan legt moeder haar kindje in bed.

Beppie krijgt een kus. Ze fluistert. „Moeder, ik vind het zo akelig, dat het spaarvarken stuk is. Ik ga sparen voor een nieuw. En. . . ik zal altijd goed op het huis passen. Nooit meer weglopen. Nooit meer.”

Moeder glimlacht.

„Goed,” zegt ze. „Ga nu maar rustig slapen.”

„Komt vader nog even?” vraagt Beppie verlegen.

„Ik zal het vragen. Welterusten, kindje.”

„Nacht, moeder.”

17. „IK DANK U WEL”

Moeder zit weer op de bank. Ze vertelt alles aan vader en grootvader.

Als vader hoort, dat Beppie haar gulden aan de zending wil geven, staat hij op.

„Ik zal hem zelf even brengen,” zegt vader.

„Morgenochtend vertrekt de zendeling weer. Dan zou de jufvrouw te laat zijn. Hij logeert bij de dominee. Ik ga even op de brom.”

Vader rijdt naar het witte, lage huis van de dominee. De dominee en de zendeling zitten in de tuin.

Vader neemt zijn pet af.

Hij zegt: „Alstublieft, dominee. Deze gulden is niet in de collectezak gedaan. Maar hij hoort er toch in. Daarom breng ik hem nu nog even.”

De dominee en de zendeling kijken een beetje verwonderd. Maar ze vragen niets.

En de zendeling zegt: „Ik dank u wel.”

De dominee zegt: „Dank je wel, Brouwer, dat je hem dan toch nog hebt willen brengen.”

Nu rijdt vader naar huis terug.

Moeder lacht als ze vader weer ziet.

„Dat zijn twee „guldens” reisjes geweest,” zegt ze.

Vader lacht ook.

„En dat alles door onze kleine meid. Ik ga nog maar even naar haar toe,” zegt hij.

Moeder glimlacht. En grootvader glimlacht ook.

18. GROOTVADER HEEFT EEN PLANNETJE

Grootvader loopt langzaam naar zijn huisje toe. In het water langs de weg spelen de laatste zonnestralen. Het water krijgt een zacht-gouden gloed.

Grootvader kijkt of hij het waterhoentje weer ziet.

Nee, geen vogel met de hel-rode vlek op zijn gele snavel hapt er naar muggen en larven.

Hij is zeker al naar bed, denkt grootvader.

Wie zit daar nog zo laat in het gras? Aan de waterkant?

Grootvader kijkt eens beter.

O, een visser. 't Is . . . agent Vos.

Grootvader loopt plotseling veel vlugger.

„Agent,” roept hij. „Agent.”

„Ssst,” doet agent Vos boos. „'k Heb beet.”

Met een zwaai haalt hij zijn hengel omhoog. Er spartelt een glinsterend, wit visje aan. Een heel klein, zilveren visje.

„Niets waard,” lacht grootvader. „Onder de maat.”

Teleurgesteld haalt agent Vos het diertje van de haak en werpt het weer in het water.

„Is er wat, Brouwer?”

„De gulden is terecht,” vertelt grootvader.

Agent Vos zet grote ogen op.

„Ja?” roept hij uit. „Wie had hem verloren?”

„Mijn kleindochter,” zegt grootvader vrolijk. En dan vertelt hij agent Vos van het kapotte spaarvarken. En van het speelse geitje.

De agent schudt zijn hoofd over zo'n domme, ondeugende meid.

„Maar ik ben toch blij, dat ze haar gulden weer terug heeft,” zegt hij.

Dan werpt hij zijn hengel opnieuw in het water.

„Goede vangst,” wenst grootvader.

„Dank je wel, Brouwer. Welterusten.”

Grootvader loopt weer verder. Het laantje, zijn laantje, ligt er stil en eenzaam.

De kikkers kwaken hun slaapliedje. En de peppels fluisteren heel zacht met elkaar. Verder is het stil.

Als grootvader in de keuken staat, kijkt hij even in het gebloemde kommetje. Dat is weer leeg. „Nu heeft de gulden een veel beter plaatsje,” denkt grootvader blij. „Bij al de andere guldens, die gebruikt worden in dienst van de Here, is nu ook de gulden van Beppie. Zo is het goed.”

En dan maakt grootvader een plannetje. Hij denkt: Morgen, morgen ga ik naar de grote winkel op het kerkplein. En misschien koop ik dan wel een groen spaarvarken. En misschien doe ik er dan ook wel wat in. Geen gulden. Maar wel een kwartje. Zo'n mooi, blinkend kwartje. Ja, ja, dat doe ik.

Nu slaapt het hele dorp.

Grootvader slaapt. En vader en moeder en Beppie.

Agent Vos is niet meer aan het vissen. Hij droomt. Hij droomt, dat er een snoek aan zijn hengel spartelt. Een grote snoek. Zijn bek is wijd open. In die wijde snoekenbek zit een gulden. Een grote, zilveren gulden.

Als agent Vos vlug de hengel wil inhalen, om die snoek en die gulden te pakken, wordt hij wakker.

Mis, agent. Geen grote snoek. Geen blinkende gulden.
Niets is er om te pakken.
't Was maar een droom.
En dromen zijn bedrog.

INHOUD

	Blz.
1. Grootvader vindt iets	5
2. Agent Vos	7
3. Beppie	9
4. O, vreselijk!	12
5. Domme Beppie	14
6. Het witte beest	15
7. Waar is de gulden?	16
8. Avond	18
9. De meester vertelt	20
10. Geert-Jaap geeft een gulden	22
11. Beppie heeft haast	23
12. Met lege handen	24
13. In de kerk	26
14. „Heeft u mijn gulden?”	29
15. Beppie moet vertellen	31
16. Beppie geeft graag	33
17. „Ik dank u wel”	35
18. Grootvader heeft een plannetje	36